

# Alamin ang mga lugar na may peligro sa

# BAHA



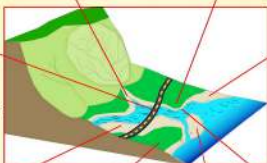
'Flashflood exit point' o baanan ng sanga-sangang ilog at sapa mula sa bundok



'Alluvial plain' o liikas na mabababang lugar



Bananan ng ilog at sapa na umaapaw tuwing may malakas na pag-ulan



Nakalarawan dito ang iba't-ibang mga lugar na maaaring daanan at tamaan ng baha.



'Coast' o baybay-dagat at pampang



'Riverbank' o tumana



'Delta' o watawat na bunganga ng ilog



'Floodplain' o gilid ng malaking ilog



'Swamp' o larian

kung ang inyong komunidad ay nabibilang sa ganitong kalagayan, mabuting **ALAMIN ANG INDIKASYON AT PALATANDAAN** ng napipintong pagbaha sa inyong lugar. Kinakailangan ang karampatang **PAGHAHANDA**.

Makipag-ugnayan sa mga kinaaukulan at magtanong ukol sa **GEOHAZARD MAPS**.

See more information at [www.mgh.gov.ph](http://www.mgh.gov.ph) and [www.gm.gov.ph](http://www.gm.gov.ph)

## MGB Regional Offices

### MGB - CAR

Diaga Island St., Angeles City  
Tel. (074) 469-4262 Fax: (074) 454-4377

### MGB - Region 1

Law Bldg., San Fernando Lingap,  
San Fernando, La Union  
Tel: (075) 264-3777 or 260-2771

### MGB - Region 2

Nasary Compound, Cebuano, Cagayan  
Tel: (078) 545-7307

### MGB Region 3

Division Bldg., Main, Nicas St.,  
San Fernando, Pangasinan  
Tel: (045) 941-3222 Fax: (045) 951-2739

### MGB - Region 4 (A and B)

1512 LSG Bldg., Rizal Bld., Manila  
Tel: (02) 559-0214 Fax: (02) 559-0215

### MGB - Region 5

Luzon Bldg., National Highway cor.  
Lakambini Creek, Baguio, Benguet  
Tel: (023) 824 2014

### MGB - Region 6

2nd Level, Quater City Garden Mall,  
J. de Leon St., Iloilo City  
Tel: (033) 336-5015

### MGB - Region 7

Government Bldg., Bantay, Marikina City  
Tel: (02) 346-4176

### MGB - Region 8

Lopez Jaena St., Niji, Mt. Compound,  
Tuguegarao City  
Tel: (023) 321-0212

### MGB - Region 9

4th Fl., UAB Bldg., Victoria Ave.,  
Tuguegarao City  
Tel: (020) 990 2194

### MGB - Region 10

Morales, Capitan de Oro  
Tel: (092) 556-2113 Fax: (092) 221-4881

### MGB - Region 11

100 Formosa St., Niji, Mt. Compound,  
Tuguegarao City  
Tel: (023) 321 4232

### MGB - Region 12

Luzon Bldg., Division Office cor.  
Zabala St., Marikina, South Luzon  
Tel: (020) 228-4138 to 31

### MGB - Region 13

4th Fl., Pangasinan City  
Tel: (092) 826 1039 or 826 1040



September 2005  
Revised November 2008

## Ano ang BAHÁ?



Ang pagbaha sa Cavite, Pangasinan matapos ang bagyong Pepeng noong Oktubre 2009. Malawan at maliit ang rating presala ng pagbaha sa kabuuang probinsya ng Pangasinan.

Ang **flooding** o baha ay ang pag-apat ng sobra-sobrang tubig sa natural nitong daluyan (tulad ng sapa, ilog at dagati). Nilulubog ng tubig baha ang nakapalibot na mga lupa dahilang upang makaapekto sa tao, kabuhyayan at mga ari-arian.

Kadalasan na nakakaranas ng 'sheet flooding' ang mga lugar na mahahaba at patag lagay tag-ulan tulad ng Metro Manila, Bulacan, Nueva Ecija at Pampanga. Ito ay maaaring tomagal ng maraming arin.



(Kaliwa) Pangasinawan na ang ganitong pagbaha sa lingsangon at mga kabuhyayan sa Bulacan baging panahon ng tag-ulan.

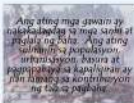
(Kanina) Ang storm surge sa baybayin



Silabla surge ng mga karang' luga sa baybayin ng Manila Bay sa apatitad ng coastal flooding

Sa panahon lung ang bagyo ay papasok sa Pilipinas, ang mga lugar sa baybayin ay pinag-irapat sa posibleng 'coastal flooding' at storm surge.

Ang storm surge ay ang malalaking alon na umaabot ang taas hanggang 10 metro dahil sa bagyo ng hangin dulot ng bagyo.



Ang ating mga gawain ay nakakadagdag sa mga sumit at paglalay ng baha. Ang ating solusyon sa populasyon, urbanisasyon, basura at pagpapabayo sa kapaligiran ay nan lalamang sa kontribusyon ng tao sa pagbaha.

## Alamin ang mga LUGAR na Delikado sa BAHÁ

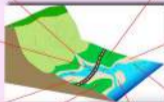


'Flashflood out point' o paanan ng sanga-sangang ilog at sapa mula sa bundok.

Alluvial plain o likas na mahahang lugar



Daanan ng ilog at sapa na umaapaw tungang umulan



Coast, shore, pampang o baybay-dagat



Riverbank o tamarag



Floodplain o girid ng malaking ilog



Swamp o lalasa



Delta, waga at hanggang ng ilog

Ang baha ay maraming pangyayari sa buong mundo. Ang baha ay maraming pangyayari sa buong mundo.

Dakil sa bala, lalong at walang katayuang indikasyon kung kailan ito magaganap, na sa pinakadakilang uri ng baha ang **'FLASHFLOOD'**. Karaniwan ang flashflood sa lugar na may sanga-sangang sapa at ilog. Sa mabilang oras ng malalaking at tuloy-tuloy na pag-ulat, bigla ang paghahalo ng tubig na hindi nakakayansa sa ilalim ng mga natural nitong daluyan.



Dakil na nagpapalala ng aruga-sangang ang at sapa na potensyal sa flashflood

Ang ilang komunidad sa Pinikulan, Panoson Island sa Leyte na dinama ng flashflood noong Dis. 2005 at ang mga sanga ng sapa sa Subanbisan

**ALAM MO BA?**  
Ang baha ay hindi lamang dulot ng malaking pag-ulat. Sa ating bansa, nangyari na ang mga paghaha-dakil sa buwansa, pagkaka ng dam, tidal change at ang paghaga ng tubig mula sa hangang ng buwansa. Ang mga ito ay ilang lamang sa mga kalimbawa ng paghaha na hindi nakayon sa bala ng panahon o lakas ng ulat.

Matalap na ratin napapalalabangan ang mga **'structural at engineering measures'** sa pag-kontrol ng baha. Layunin ito na maiba ang epekto ng baha sa ating komunidad ngunit may hangganan din ang kalakapan ng mga trabahang ito at lalong may kahalalan.



Flood Control System sa Davao City

Dam sa kalakhan ng Manila Bay

Si mga komunidad na may buwansa ng paghaha at flashflood, mababala na tayo ay palaging **handa**.

**H  
A  
N  
D  
A**

Huwag may-iyon sa mga lugar na dulakado sa baha at flashflood

Alamin panit ang bala ng panahon

Maganda lang mamatayan sa pangpapalaga ng kapaligiran

Disaster management system ay paghi-nya sa mayong lugar. Makitapag at madag akrito sa mga panahon ulat sa paghi-handa.

Alamin ang mga lokalang evacuation site sa panahon ng emergency.

Maaring alamin sa Mines and Geosciences Bureau at mga Regional Offices nito ang flood susceptibility sa inyong lugar. Magarong ulat sa **GEHAZARD MAP** (ang mapa na maghihagay ng impormasyon sa lugar ng inyong lugar sa iba-ibang uri ng geohazards tulad ng paghaha at flashflood).



Ang Flood Susceptibility Map sa Cabañatuan City, Nueva Ecija Sa iba pang impormasyon at mga katanungan, makipag-ugnayan lamang sa ating mga tanggapan.

**Kung ang BAHA ay darating, Pinala'y huwag nang palalimni!**

**BAHA**

Ilang Kaalaman at Paraan sa Paghahanda at Pag-iwas



Centro, Iloilo September 2009

Department of Environment and Natural Resources  
**MINES AND GEOSCIENCES BUREAU**  
North Ave., Diliman, Quezon City  
Tel: 928-0642, 920-6120  
Fax: 920-1835  
Email: [centra@mgb.gov.ph](mailto:centra@mgb.gov.ph)  
Website: [www.mgb.gov.ph](http://www.mgb.gov.ph)